

GALEB

1968-69

2

LIST ZA MLADINO ♦ Izhaja mesečno v Trstu ♦ Izdajatelj Grbec - Patrizio Josipina ♦
Odgovorni urednik: Albin Bubnič ♦ Urejuje: Milan Jereb ♦ Uredništvo: Opčine pri Trstu ♦
Uprava: Trst, Strada di Fiume 432, telefon 722-376 ♦ Tiska tiskarna »Graphis« v
Trstu, ul. Sv. Frančiška 20, telefon 29-477 Naslovno stran opremil Klavdij Palčič

POPRAVEK

V prvi številki Galeba je nekajkrat ponagajal tiskarski škrat. V Cerkvnikovi pove-
sti ZMAGA SRCA se naslov drugega poglavja na strani 4 pravilno glasi PRIJATELJEVA
ODDOLŽITEV in ne OBDOLŽITEV.

V Arharjevi pesmi FRFRI — FRFRU na strani 8 se zadnji medmet glasi »Joj, miš
Frfrri — Frfrri!« in ne »Oj, miš...«.

V Abramovem sestavku o olimpijskih igrah na strani 24 četrto vrstico od spodaj
navzgor beri: »...krogi plave, črne, rdeče, zelene in rumene barve, ...«

POZOR MLADI ČITATELJI GALEBA

Sredi decembra bo Slovensko gledališče v Trstu uprizorilo Gorinškovo otroško igro
»Rdeča kapica« in prav gotovo razveselilo najmlajše obiskovalce gledaliških predstav. V
Galebu smo zato sklenili na strani 30 objaviti UVOD k igri »Rdeča kapica«, da bodo naši
mladi čitatelji spoznali v igri nastopajoče osebe. Prepričani smo, da vam bo naša po-
buda všeč. Upamo tudi, da vam bo branje UVODA vzbudilo željo prisostvovati gleda-
liški predstavi lepe Gorinškove pravljice.

Vsebina

Danilo Gorinšek: Jesenska	25
Gustav Strniša: Jesen	25
Angelo Cerkovnik: Zmaga srca	26
Danilo Gorinšek: Rdeča kapica	30
Ernest Švara: Fran Venturini	32
Fran Roš: Jesenske meglice	33
Marija Gosar: Rumeni dren	34
Vojan Arhar: Bagdadski kamelji sejem	35
Vojan Arhar: Morski konjiček	36
France Bevk: Mladi rod	37
Miro P.: Po soteski Glinščice	38
Miro P.: Poplava v Firencah	39
»Prenos cevovodov«	40
Ksenija Prunkova: Veter in burja	41
Danilo Gorinšek: Krempeljci	41
Vlado Firm: Jež, mala podlasica	43
Danilo Gorinšek: Tanjina fantiča	44
Lojze Abram: Uspehi na olimpijskih igrah	45
Dopisi naših šolarjev	46
Galebova nagradna uganka	48

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Leon Koporc

Jesenska

NAJPREJ CVETJE, POTLEJ SAD —
EJ, JESEN JE ČAS PREZLAT:
KAR SPOMLADI SMO SEJALI,
SMO ZDAJ V KAŠČE NABASALI,
KAŠČE BODO SE SPRAZNILE,
PA SPET ZNOVA NAPOLNILE,
KO SPET CVETJA DÁ POMLAD,
CVETJE PA ZORI SPET V SAD!

Gustav Strniša

Ilustr.: Robert Hlavaty

Preslikana živo sta polje in gozd,
čprav se smrt bliža, tiha bridkost
skriva povsod se, ko s toplo roko
ljubeče ju gladi sonce svetlo.

Zlato žito vdano trpi,
pod srpom ženjice tiho ječi,
že dozorelo je svojo dolžnost,
zdaj še doživlja poslednjo trpkost.

Tu in tam žitni klas vzalovi,
prepelic jata prhne iz tal,
na jug jih odnesel usode bo val,
koliko jih pa nazaj prileti?

Burja sovražna je k nam prihitela,
jablan potresa pri vegasti koči,
streha kot boben je zadonela,
oglaša v slovo se prirodi cvetoči.

Listje zapleše, ko suho odpada,
lahno trepeče in v vetru šumi,
ker kmalu mrzla zima zavlada,
nas pač za vedno zdaj zapusti.

LEV PRIDE Z MILONIJE V DOLINO

V prvem tednu julija so Hasan, Ivko in Janez odrinili na pot pod planino Milonijo, kjer je pastir Tomaž čuval ovce šestih gospodarjev in zadrug. Janez ni vedel, kaj naj bi bolj občudoval: prelepe gore in prostrane livade, ovce, zlasti še Aradžičeve ovce, ali Aradžičevo ovčariko Hudo in njene preljubke mladice, ki so se razposajeno igrali, prekucevali, se zaletavali v ovce in ovne, se obešali Hudi na rep in uganjali vsakovrstne norčije.

Janeza je čakalo še eno prijetno presenečenje. Hasan mu je, poleg psa, daroval še ovco.

»Izberi si katero koli, vendar pa takšno, ki se po kakšnem znamenju loči od drugih! Tomaž pozna vse ovce in bo najlaže našel kaj primernega zate!«

Janezu je bilo nerodno. Ali ne zadostuje pes? Prijetno bi bilo ime-

ti še ovčko! Kdaj pozneje bi ji pripravil v hlevu primeren kotichek. Poleti bi nakosil dovolj trave za vso zimo, saj je na gmajni nad pobočjem, pod katerim stoji v Gornjih livadah njihova hiša, dovolj trave, ki je nihče ne kosi. Janez ni vedel, kaj bi rekel. Hasan se je smejal.

»Ovca bi se poleti pasla z drugimi, lahko pa bi jo pripeljali v Gornje livade, če boš želel. Če bo imela janjčka, ga bo Janez prodal, denar pa boš dobil ti, enako tudi ustrezni delež za mleko. No, kaj meniš?«

»Ne vem, oče pravi, da je nespodobno pograbit za roko, če ti kdo ponudi prst...« je jecljal Janez v zadregi, čeprav je bil ponavadi odrezav in vse prej ko mevžast.

»Več ko sto ovac imamo, ena ovca več ali manj, to se nam sploh

ne pozna!« mu je prigovarjal tudi Ivko.

»Saj bi jo rad, pa mi je prav za res nerodno!« je Janez komaj komaj izdaval.

Vsi so se zasmeli, najbolj hrupno Tomaž, ki mu je medtem že izbral ovco.

»Ovci ne bo nerodno, pa naj ne bo niti tebi!« ga je podražil Tomaž. »Poglej, tistole tam s koraldno ovratnico, s tremi velikimi črnimi koraldami!«

Pokazal mu je belo ovco, ki je imela nad prsmi tri črne kroge.

»Edinole ta ima takšno znamenje! Ali ti je všeč?« ga je vprašal.

»Darovanemu konju ne kaže gledati v zobe!« se je odrezal Janez.

»Saj ni treba! Ovca je še mlada. Šele zdaj bo prvič imela janjčka,« je povedal Tomaž.

Nato je prišel na vrsto pes. Težko je bilo izbirati, ko pa so bili, vsaj na prvi pogled, vsi enako lepi in prikupni.

»Vseeno je, katerega mi daste,« je menil Janez, »saj so vsi enaki!«

»To pa ne! Tem moramo res pogledati v zobe!« se je šalil Tomaž. »Jaz bi vzal, če bi mi kdo dal na izbiro, tegale nagajivčka!«

Prijel je najmočnejšega, ga stisnil med kolena, mu odprl gobec in pokazal njegove zobe:

»Ali jih vidiš? Že zdaj, ko so še prvi, niso od muh! Tega vzemi! Ne bo ti žal!«

Janez je vprašujoče pogledal zdaj Hasana, zdaj Ivka.

»Le vzemi ga! Kadar cigan daruje, daruje najboljše!« je rekel Hasan.

»In kadar cigan kaj ukrade?« se je pošalil Tomaž.

»Ukrade, kakor kateri koli drug zemljan, prav tako najboljše, če le more,« se je odrezal Hasan. Vsi so se zasmeli.

»In kako mu bo ime?« je vprašal Ivko.

»Lev bo!«

»Oho!« so se začudili vsi trije, Tomaž pa je še presodil: »Imenitno ime!«

»Lev si, prava zverina, ali razumeš?!« je Ivko zatrobil psičku v uho. Janez ni videl nikdar dotlej, da bi bil Ivko tako razposajen.

Vsi trije so prebili v Aradžičevi koči pod Milonijo še ves teden. Imeli so lepo sončno vreme. Povzpeli so se na Snežnik in na druge, nižje vršace. Janez se je ves posvetil Levu, ki se je kaj kmalu odzival, če ga je kdo poklical po imenu. Živalca se je Janezu privadila bolj ko komu drugemu. Kljub temu je bilo Levovo slovo od pasje družine precej boleče. Lev je na poti tožil, cvilil, je pa kmalu v Janezovem naročju zaspal.

Pri Komarjevih je bil ob Janezovem prihodu pravi praznik. Leva so položili na starinsko skrinjo. Ogleovali so ga z vseh strani. Ugotovili so tudi, da nima lepega repa.

»Ta šele pride! Boste videli, kakšen bo, ko bo popolnoma okosmatel,« jim je zatrjeval Janez. »Poglej-

te mu bolje v gobec! Ali vidite, da je notranjost gobca temno sivkasta, prav tako tudi jezik? To je znamenje čistokrvnosti!« jih je poučeval Janez in jim povedal, da pastirji ne potrebujejo nikakršnega rodovnika, češ da je prav takšna notranjost v gobcu najboljši porok za pasjo čistokrvnost. Vse te skrivnosti mu je medpotoma v dolino razkril Hasan. Janez je imel največje veselje z očetom in materjo, ki sta z očitno radostjo ogledovala ščene in ki nista mogla skriti, kako ga občudujeta. V srcu mu je šlo na smeh, ko je pomislil, kako se je oče sprva upiral njegovi želji, da bi pripeljal v hišo psa, kako je mati tarnala, da ji bo novi gobec pri hiši povečal delo in skrbi.

ZGLEDNO IN POŽRTVOVALNO TOVARIŠTVO

Lev jim je delal manj preglavic, kot so pričakovali. Sprva je res tri, štiri noči jokal po materi in bratih in nemara po mikavnih ovčicah, zelenih livadah in gozdovih pod vabljivo Milonijo, kmalu pa se je privadil na novi dom in človeško družbo, ki mu je posvečala toliko pozornosti, da ni več pogrešal ne matere ne pasje družbe ne planin. Bil je pač še majčken, ko so ga ločili od njegovega dotedanjega okolja.

Janeza je prav posebno vzljubil, saj ga je vodil na sprehode, ga nevsiljivo učil tega in onega, zlasti sledenja in iskanja izgubljenih ali skritih predmetov. Kaj kmalu je našel v travi skrite ključke ali na skednju v seno zarito denarnico. Vsi so

ga občudovali, ne samo domači, tudi sosedje.

Razvil se je v postavnega ovčarja, močnega, usklajeno grajenega psa. Krasila ga je dolga, gosta, za spoznanje groba temno siva dlaka, ki se je na soncu malce lesketala. Po prsah in tacah je bil snežno bel. Imel je gost in močno košat rep. Navzdol viseča dolga ušesa so bila prav tako močno kosmata, žametno mehka. Mandeljaste oči so bile na videz otožne, vendar ni bil otožen, čeprav je bil v splošnem mirnega, dobrodušnega, hkrati pa odločnega, ostrega značaja. Temno kostanjeve oči so razodevale prodoren razum in neustrašnost. Očesne veke, sluznata kožica okrog ust in na smrčku je bi-

la malone popolnoma črna in se je bleščala. V dobrem letu se je popolnoma razvil in je bil visok okrog 60 cm.

Leva je učil samo Janez. Nihče drug ga ni ne mogel ne smel učiti. Neznanca je imel za sovražnika. Ni ga ne napadel ne ugriznil, pač pa ga je ustavil in mu ni dovolil vstopa na dvorišče, dokler ni prišel kdo od domačih.

Lev je močno zaslovel, zaslovel je zlasti spriču zgledega tovarištva do sosedove, Uršičeve španjelke Rose, lepe, črne psičke. Rad je tovariševal z njo in jo branil pred napadalnimi psicami in hudobnimi ljudmi ter razposajenimi otroki. Kadar je bila v njegovi družbi, se nihče ni drznil, udariti jo.

Ko je bilo Rosi približno sedem let, je nepričakovano jela klicati, zaletavati se v ograjo ali v svojo hišico. Mislili so, da je noge več ne ubogajo. Veterinar jo je pregledal in ugotovil, da je popolnoma zdrava.

»Nekaj drugega je,« je po natančnejšem pregledu odkril gospodarju, »nekaj hudega. Rosa je — popolnoma oslepela. Najpametnejše bi bilo, ubiti jo.«

Uršič je žalosten pospremil psičko domov. Ni se mogel odločiti, da bi jo dal zastrupiti. Tedajci je opazil nekaj presenetljivega. Ob Rosi je stopal Lev. Čez križišče glavne ceste in stranske poti v Gornje li-

vade je pridrvel avto. Rosa je hotela stopiti čez cesto, Lev jo je naglo prijel za uho in jo zadržal. Ali Lev ve, da je slepa? se je vprašal Uršič. Odvezal jo je in stopil naprej. Lev jo je prijel za uho in jo povlekel za seboj. Uršič je kmalu ugotovil, da jo Lev zavestno vodi, da dobro ve, kaj ji je, da ve že dlje, ne šele od danes, kakor on. Poslej so opazili, da ne bi mogel noben vodnik skrbeti za varovanca prizadevneje ko Lev. Kadar je grozila Rosi nevarnost, da bi jo povozil avto, da bi padla v bližnji potok, da bi zadela z glavo ob ograjo, zid, drevo ali kakšen drug trd predmet, jo je vselej nežno prijel za uho ter jo obvaroval nesreče ali udarca. Nihče ga ni k temu spodbujal, nihče mu ni dopovedoval, da mu je tovarišica oslepela. Vse je sam spoznal in se sam odločil, da jo bo varoval. Tako jo je vodil in varoval nekaj let, dokler se je ni usmilila smrt. Tedaj je pokazal, kako jo je ljubil. Stal je zraven, ko so jo pokopali ob ograji, ki je razmejevala Uršičev in Komarjev svet. Na mrtvo, v vrečevino zavito Roso so padle prve grude zemlje. Lev je dvignil glavo in presunljivo zacvilil. To je storil še nešteto krat pozneje, ko je, dan za dnem, obiskoval njen grob.

Vsa vas je bila na Leva ponosna. O njem so pisali domači in tuji časniki, prišel ga je pogledat celo poročevalec nekega tržaškega dnevnika; napisal je o njem dolg članek in objavil njegovo sliko. Nato so prihajali ob sobotah, nedeljah in praznikih v vas ljubitelji športnih psov, da bi videli — so pravili — »čudežnega psa«. Komarjevimi so ponujali za šarplaninca lepe denarce. Čeprav so jih pritiskali dolгови, niso niti v sanjah pomislili, da bi Leva prodali ter si tako pomagali.

Dalje

Predgovor k otroški igri „Rdeča kapica“

Pravljičar: (stopi pred zaveso) »Nekoč je živela ljubka deklica, ki jo je imel vsakdo rad, najrajši pa jo je imela babica. Iz same ljubezni je podarila deklici kapico iz rdečega žameta, ki ji je tako lepo pristajala, da so jo klicali Rdeča kapica«.

To je začetek pravljice prelepe, o Rdeči kapici vam govori, ki sred nevarnosti skoz gozd temotni god voščiti bolni babici hiti.

Odel jo pesnik je v obleko novo, še vedrih likov ji je pridodal, da strah pred volkom bi pri vas omilil, da smeha na pretek bi vam izzval. Ne bom izdal poslednje vam skrivnosti, naj védečnost le malo vas teži, ker kdor vnaprej izve že vse novice, se potlej mu vse novo — staro zdi! A ker že vsi kar strižete z ušesi in vam oči že mrzlično žare, vesele pravljice osebe glavne naj se pred vami že kar zdaj zvrsté!

Vsa vedra, čista, ljubka, vsa pogumna, odpravi v gozd se brez strahu, mar ji nevarnosti je tam grozeče, ko lepih rož nabira sred mahu — Rdeča kapica! (Rdeča kapica steče pred zaveso čez oder) Zdaj mimo rožic, pisanih gobanov, do tretje jase vede njena pot, kjer ž njo vred prav današnji svetli praznik obhaja v svoji borni koči god — njena babica! (Babica pred zaveso. Stopa počasi ob palici, pokašljuje)

A komaj Kapica iz hiše stopi, zajame črna skrb njen beli dom in kdo ves zaskrbljen za njo poroma? Sami veste! Le kaj vam pravil bom. — Mati Jera! (Mati Jera čez oder)

Z njo jo ubere skozi gozd košati, počasi, vsa zasopla koracá, naglušna dokaj, kmečka grča trda, oj grča trda — mehkega srca — strina Mina! (Mina sopihajoč čez oder, briše si pot)

Vendar pa Kapica ne roma sama, skoz goščo temno ž njo koraka vstric ves dobrodušen, nasmejan, poreden, optan s košem zlate volje, stric — njen stric Matic! (Matic v smehu čez oder, kliče Bodeža za seboj)

Z njim skače in srce mu leze v hlače, junak, ki se nikogar ne boji, junak, ki volka ustrelji z jezikom, ki pa pred vsako žabo koj zbeži — Boter Bodež! (Bodež z naperjeno puško čez oder. Za njim skače žaba. Ko ga podreza, Bodež zavpije in zbeži)

Zdaj splazi se do babičine kočeh zahrbtni tulež, lačni gozdni strah, le-tam pogoltne Kapico rdečo in bolno revo — babico na mah — volk! (Volk se priplazi, v sredini se ustavi, se obrne, zarenči in zbeži)

A zoper sleherni nasilje vstane vsikdar povsod neustrašen kak junak. In tudi tu za volkom s puško v roki hiti — kdo ta pogumni je možak? — Lovec! (Lovec s puško na rami čez oder, ubere jo za volkom)

Poromajte v to pravljico še vi zdaj, radosti srčne vam ob njej želim, zaverujte ob njej zatrdno: vedno bo končno dobro zmagalo nad zlim!

Zdaj pa stopimo hitro v kmečko hišo, kjer naša je junakinja doma, ki danes prav veselo tu goduje — to naša je Rdeča kapica! (Pravljičar odide za zaveso. Zavesa se dvigne)

FRAN VENTURINI

Tam, kjer se del tržaške kraške planote in del severnega istrskega Krasa strmo spuščata v rodovitno ravnino, ki sega tja do Miljskega zaliva, leže v polkrogu med oljčnimi nasadi in številnimi vinogradi breške vasi Ricmanje, Boršt, Boljunec, Krogle in Dolina. Visoko nad Dolino in ostalim Bregom bde razvaline nekdanjega srednjeveškega socerbskega gradu.

V Boljuncu, izhodišču v divje romantično sotesko reke Glinščice, je bil 30. maja leta 1882 rojen prosvetni delavec, učitelj in glasbenik

FRAN VENTURINI. Popotnika, ki pride v Boljunec, opozarja na to marmornata spominska plošča, vzdana na pročelju njegove rojstne hiše, stoječe ob prostranem trgu sredi vasi, ki mu domačini pravijo »Na gorici«.

Fran Venturi je bil sin mnogoštevilne obrtniške družine. V domačem kraju je obiskoval slovensko osnovno šolo, a želja po nadaljni izobrazbi ga je privedla na tedanje slovensko učiteljsko v Kopru. Po končanem študiju na koprskem učiteljskišću je do konca prve svetovne vojne učiteljeval v Predloki pri Črnem kalu, nato pa dolgo vrsto let v Dolini in v Borštu. Kmalu po koncu prve svetovne vojne je bil premeščen na Ciril - Metodovo šolo pri Sv. Jakobu v Trstu. Kot tisoči in tisoči zavednih primorskih Slovencev je zaradi nasilja moral zapustiti rodno Primorsko. V jeseni leta 1928. je nastopil pot begunca, ki ga je privedla v Ljubljano, od koder se je ob koncu zadnje vojne zopet vrnil v svoj rodni kraj, kjer je nadaljeval s plodnosnim delom do svoje smrti.

Fran Venturini je zaradi temeljitosti, ki je bila značilna poteza njegovega dela, užival sloves odličnega učitelja in javnega delavca. Že v rani mladosti se je v njegovem srcu porodilo silno hrepenenje po glasbi. Stari cerkveni pevci v Boljuncu so nekoč kaj radi pripovedovali, da je že kot otrok ves zamaknjen prisluškoval zvokom cerkvenih orgel. Na

učiteljskišću v Kopru je bil med glavnimi organizatorji dijaškega pevskega zbora in orkestra. Že kot mlad dijak je v rojstnem kraju ustanovil pevski zbor in ga tudi vodil. Sam navdušen pevec, je vsepovsod nudil svojo pomoč pri ustanavljanju pevskih društev. Zaradi izrednih sposobnosti so ga prebivalci dolinske občine v času prve svetovne vojne izvolili za župana. Občani pa so se v vseh važnih in kočljivih gospodarskih zadevah zatekali k njemu po nasvete.

V letih, ki jih je kot primorski begunec preživljal v Ljubljani, je vse svoje sile posvetil organizaciji primorskih Slovencev. V Ljubljani je več let vodil pevske zборе »Tabor«, »Sava« in »Slovenec«.

Takoj po osvoboditvi je leta 1945 zapustil Ljubljano in se vrnil v Trst, kjer je prevzel vodstvo pevskega zbora prosvetnega društva »Slavko Škamperle« pri Sv. Ivanu, in nadaljeval s plodnosnim kulturno-prosvetnim delom. Kratka bolezen je osemnajstega oktobra 1952. leta zaključila njegovo življsko pot. Umrli je v Ljubljani, kjer je bil na obisku pri znancih. Mrtvega so ga prepeljali v Trst in ga položili k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Ani. Pred dvema letoma pa so zemeljske ostanke pok. Frana Venturinija prepeljali v njegovo rojstno vas Boljunec. Med zelenimi cipresami na vaškem pokopališču počiva njegovo truplo. Preprost nagrobni spomenik, izklesan iz nabrežinskega kamna, priča, da tam spi večno spanje človek, ki je vse svoje življenjske sile posvetil slovenskemu narodu, kot učitelj, prosvetni delavec in ljudski skladatelj.

Da, tudi kot skladatelj. Frana Venturinija opredeljujemo med tiste slovenske skladatelje, ki so se ljudstvu najbolj priljubili. Njegove skladbe

so zelo melodične, pevci in pevovalci kaj radi segajo po njih. Kot glasbenik in ljudski skladatelj je Venturini močno obogatil slovensko zborovsko literaturo. Leta 1922 je izšla zbirka njegovih skladb. Leta 1938 pa je v Ljubljani izšla zelo posrečena harmonizacija tržaških narodnih pesmi. Slovenski pevski zbori pa najraje segajo po skladbah »Mi smo ubežniki«, »Vasovalec«, »Mornar«, »Znamenje« in še mnogo drugih. Med njegovimi cerkvenimi skladbami pa je najbolj omembe vredna »Slovenska sv. maša« za mešan zbor. Venturini jo je uglasbil v spomin svojih učencev Bidovca, Marušiča. Miloša in Valenčiča, ki so jih 6. septembra 1930. na Bazoviški planoti pokosile fašistične svinčenke.

Ernest Svava

Fran Roš
Ilustr.: Klavdij Palčič

JESENSKE MEGLICE

Po gorah, po poljih, po travnikih ni ptice več, ni več cvetice. Ob dnevih teh žalostnih same tam se pasejo sive ovčice.

Saj paše tam zanje ni več in ne bo še dolgo do nove pomladi. To niso ovčice. Meglice so po stari jesenski navadi...

Marija Gosar

RUMENI DREN (*Cornus mas*)

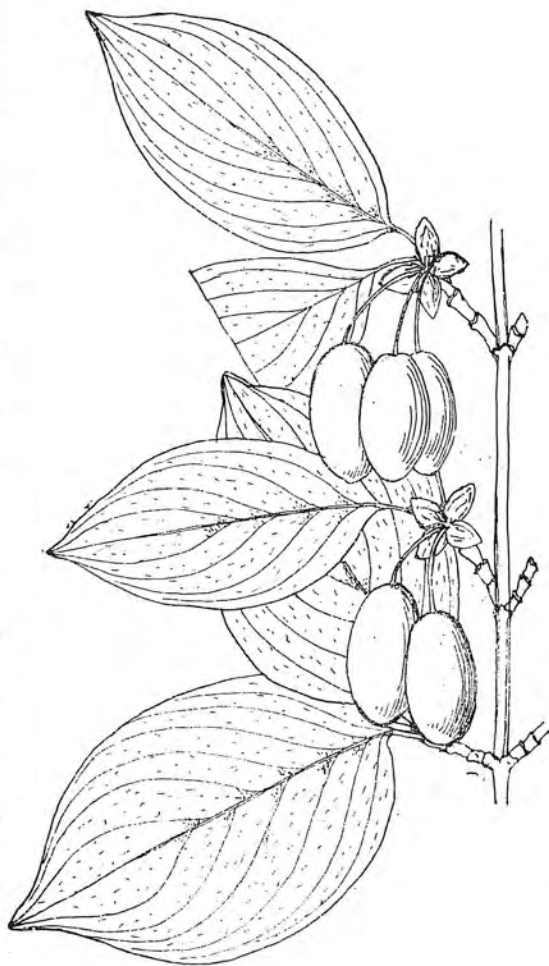
Drenulje, drobnim slivam podobni živo rdeči, koščičasti plodovi rumenega dreva, dozore pozno jeseni. Nezreli plodovi so zelo trpkega okusa. Šele, ko jih opari slana, postanejo prijetno kiselkasti in so užitni. Iz njih kuhajo žganje in marmelado. Ker vsebujejo nezreli plodovi poleg sadnih kislin in sladkorja mnogo čreslovin, zapirajo, zato jih uporabljajo kot zdravilo proti diareji. Zrele drenulje dodajamo tudi drugim čajem, da izboljšajo okus.

Dren jeseni odvrže liste. Cvete pred olistanjem. Zgodaj spomladi, ko je drevje in grmovje še vse golo, razvije kobule drobnih živo rumenih četrtoštevnikih cvetov, ki so v skupinah dovolj opazni, da jih žuželke zasede in oprasa.

Dren ozeleni šele po cvetenju. Jajčasti, na koncu priostreni listi z lokasto potekajočimi stranskimi žilami imajo v svojih celicah drobne iglice kalcijevega oksalata. Če s dlanjo, v kateri smo zmeli list dreva, podrgnemo po nežni koži lica, začutimo, da nas bode, ker so se nam drobne iglice zabodle v dlan.

Rumeni dren raste po gozdoviščih in živih mejah.

Soroden mu je rdeči dren (*Cornus sanguinea*), ki ima drobne črne plodove, cvete pa po olistanju belo. Jeseni in pozimi ga že od daleč spoznam po rdečih vejah, po čemer ima tudi ime.

خطورة الحالة
الصحية والغذائية بالجزائر

أدب وثقافة

قضايا الساعة في صحافة العالم

أدب وثقافة - أدب وثقافة

الاستعمار ينفذ حكم الإعدام في ثلاثة من أحرار موريطانيا

BAGDADSKI KAMELJI SEJEM

Na bazar gre
Omar Tupi,
tam lahko
kamelo kupi,
saj le tepec
in neroda
sta v puščavi
brez velbloda.

V haljah
s turban pokriti,
pred vročino
sonca skriti,
znotraj mestnih
vrat trgovci
vsi pehajo se
za novci.

Tu leskeče
se zlatnina,
kokodaka
perutnina,
in po dolgem
in povprek
klepetanje
sta in kreg.

V senci palme
Ahmed Ali,
čuj, kamelo
svojo hvali:
»Je puščave
krasotica,
gre po pesku
kakor ptica!«

Koj začenja
se kupčija,
Ahmed vztraja,
Tupi zbija,
da razprava
ognjevita
že postaja
kar srdita.

Se ne mine
pol minute,
že delita
si klofute,
trg na stranki
se razkolje
in postane
bojno polje.

Io je višek
polomije,
kdor le more
kaj razbije,
muezin pa
v tej zagati
druge kar
s copato mlati.

A kalifu
ne ugaja,
da tako se
tepe raja;
pred palačo
s korobači
črnice pošlje,
spor potlači.

Kot bi trenil
spet je red,
Tupi zmerjan
in zajet,
odvzemo mu
tristo zlatih
in našgo ga
po podplatih!

Ob 25 - letnici vstaje primorskega ljudstva

France Bevk

»MLADI ROD«

Ilustr.: Klavdij Palčič

RAZLAGA MANJ ZNANIH POJMOV: kalif = naslov prvih musliman-
Bagdad = znamenito orientalsko skih vladarjev, ki so imeli svetno
mesto ob reki Tigris, ki je bilo od in versko oblast.
leta 762 do leta 1258 središče kali turban = orientalsko pokrivalo v
fata in središče orientalske kulture. obliki rute, ovite okoli glave ali
bazár = orientalski sejem. okoli fesa.

Vojan Arhar

Morski konjiček

Ilustr.: Robert Hlavaty

Pliv, plav,
pliv, plav,
pliv,
pliv —
plava morski konjiček.

Ribe strmijo
v delavnice školjk,
kjer rasejo biseri.

Zvit
med algami skrit,
ki molčijo,
plava
začuden
morski konjiček.

Pliv, plav,
pliv, plav,
pliv,
pliv,
pliv...

Pred zadnjo vojno na Primorskem dolgo vrsto let ni bilo slovenskih šol. To menda že veste. Prve slovenske šole so zopet odprli na osvobojenem ozemlju v jeseni leta 1943. Otroci so bili dovolj, tudi pridni so bili, radi so hodili v šolo, ker so se učili v jeziku, ki so ga razumeli.

Premalo pa je bilo slovenskih učiteljev in učiteljic. Tudi ta težava je bila premagana. Še hužše je bilo pomanjkanje slovenskih šolskih knjig, posebno čitank. Ni bilo niti starih niti novih. Šolarji so nosili k pouku razne knjige, ki so jih našli doma. A bilo je nerodno, ker je bila vsaka knjiga drugačna.

Začeli smo izdajati šolski list »Mladi rod«. Ta naj bi bil nadomestek za slovenske čitanke. Prinašal je razne zgodbe, berilca in tudi uganke. Tedaj smo živeli na samotni v tolimskih hribih, z razgledom na Porezen, Kojco in Črno prst. V dolini pod nami je šumela Idrijska. Z živo vnemo smo pisali strani, ki so bile namenjene pridnim šolarjem.

Takrat sem za prvo številko »Mladega rodu« napisal »Zgodbo o Drejčku«. Pisatelj nalažje piše, kadar je čisto sam. Da bi imel čim več miru, sem se zatekel v breg nad samotno

kmečko hišo, ki nam je nudila gostoljubje. Počutil sem v gostogromovje, da sem bil kot zaprt v zeleni sobici. Ker je bila jesen topla, sem se dobro počutil. Z zapisnikom na kolenih sem pisal besedo za besedo.

Zdelo se mi je, da sta Drejček in njegova mati, ki sem ju opisoval, kot živa pred menoj. Ranjena mati leži na suhem listju in stoka od bolečin. Drejček pa čepi zraven nje in v obupu mu tečejo solze po licih... Ta zgodba je marsikoga ganila. Tudi mene, ko sem jo pisal. Še danes jo imam rad.

Ko je bila vsaka številka »Mladega roda« urejena, smo jo pretipkali v več izvodih. Kurirji so nato rokopise odnesli v skrite tajne tiskarne, da jih razmnožijo. A ne mislite, da so bili ti kurirji majhni pobiči, ker bi te naloge ne zmogli. Bili so krepki fantje, zakaj poti so bile včasih dolge in nevarne, posebno ponoči. In tudi nahrbniki, ki so jih nosili, pogosto niso bili lahki.

Nato smo čakali in pri tem snovali novo številko. Čez čas so nam kurirji prinesli natisnjene izvode. Iz skrivnih tiskarn jih niso poslale sa-

mo nam, ampak vsem novim šolam na Primorskem. »Mladi rod« seveda ni bil tako lepo in brezhibno natisnjen kot listi, ki jih danes prejema-te in prebirate. Tudi risbe, ki so jih kdaj krasile, niso bile take, kot bi si jih želeli. In vendar so učenci sv šolski list radi brali. Saj je bil za-nje napisan. In še danes mi je toplo pri srcu, če pomislim, da je »Mla-

di rod« pomagal premostiti težavo v začetku novih slovenskih šol na Primorskem.

Danes izhaja »Mladi rod« kot čti-vo za slovenske otroke na Koroškem. In kadarkoli mi pride kaka nova številka pred oči, se spomnim sončnih dni v jeseni l. 1943. In svoje zelene »sobice« v grmovju, v kateri sem pisal »Zgodbo o Drejčku«.

zanimivosti ♦ zanimivosti ♦ zanimivosti

Miro P. *Po soteski Glinščice* **2.**

V gradu Mokò, ali bolje v gradu na Robidi, v višini 241 metrov nad morjem, je v srednjem veku bila posadka, ki je stražila sotesko Glinščice. Tod mimo je šla tudi pot s Krasa proti Miljskemu zalivu. Grad na Robidi je bil zgrajen v 11. stoletju, 1511.

leta pa so ga podrli. Obnovili so ga šele v 17. stoletju in stal je do druge svetovne vojne. Danes lahko vidite samo še razvaline.

Nad vasjo Botač so razvaline botaškega gradu, ki je stal na previsni steni nad Glin-

ščico. Lastniki gradu so bili grofje Fuenfenberg. Če vas bo pot zanesla kdaj v Drago, si boste lahko ogledali razvaline gradu, ki je stal tik vasi. Ta grad je bil porušen v 18. stoletju, kasneje pa se ni nihče pobrigal, da bi ga obnovil. Ostanke gradov v soteski Glinščice izpričujejo, da je bila v srednjem veku tesen močno zastražena. Razumljivo je, da so grajski gospodje s pomočjo svojih valptov in biričev izvrševali oblast in izterjevali davke in cestnino od popotnikov, ki so se z morja vračali na Kras.

Vas Botač je globoko v soteski. Nekaj hiš se stiska na desnem bregu rečice. Tam so se naselili ljudje predvsem zaradi vode. Prvi naseljenci so bili poklicni mlinarji, ki so ob strugi gradili mline, za pogon katerih so izkoriščali vodno silo. Zgradili so tudi zapornice, uravnavali vodni tok in ga usmerjali na mlinska kolesa. Ob strugi Glinščice je bilo šest mlinov, ki so bili vsi enaki. Mlinarska obrt se je v tistih časih izplačala. Kmetje so od blizu in daleč prihajali v Botač s težko natovorjenimi vozovi žita, ki so ga tovorili v mehovich. Mletje v Botaču je trajalo dolga desetletja in ljudje so se zadovoljevali s preprostim, za tedanje čase idiličnim življenjem. To kmečko idilo je ukinila fašistična oblast z novimi ukrepi in določili. Mlinarska obrt se je izgubljala, mlini so vedno bolj poredkoma klopotali, ker se je širila mlinarska industrija. Zadnji je leta 1933 utihnil Sancinov mlin. Od starih mlinov so danes v Botaču ostale samo podrtije in nekdanja vas je izgubila svoje romantično lice.

Miro P.

POPLAVA V FIRENCAH

V noči od 3. na 4. november 1966 se je reka Arno začela nevarno dvigati. Voda v strugi je drla s hitrostjo nad 60 kilometrov na uro in vedno bolj naraščala. Sredi noči je prestopila bregove in se razlila po bližnjih poljih, pridrvela v Firenze in v kratkem preplavila ulice in trge. Vdrila je v stanovanjske zgradbe, muzeje, cerkve, knjižnice in palače, v katerih je bilo ogromno umetniškega in zgodovinskega bogastva.

Prebivalci v Botaču so se preživljali tudi z obdelovanjem zemlje. Od približno 40 prebivalcev sta dve vojni pobrali v glavnem mladino, starejši ljudje so pomrli, tako da šteje danes Botač le 15 ljudi. Podoba je, da bo vas čez nekaj desetletij izumrla. Moderni pripomočki skoraj niso prodrli v vas. V hišah imajo elektriko, nimajo pa vodovoda. Glinščica je sicer blizu, a pitne vode primanjkuje. Za svoje potrebe se morajo prebivalci Botača posluževati curkajočega izvirka, ki teče iz bližnje vzpetine, toda na oni strani meje, v Jugoslaviji. Glinščica je v svojem gornjem toku namreč meja med Italijo in Jugoslavijo in preko rečice je speljan majhen betonski mostiček.

Nad strugo Glinščice se dvigajo prepadne stene in semkaj najraje hodijo tržaški planinci, ki se vadijo v plezanju čez previse. Tu je plezalna šola za mlade, nadobudne alpiniste, predno se podajo na visoke vršace. Marsikdo je z življenjem plačal tveganje v soteski Glinščice, priznati pa je treba, da je ta naravni gorski kotiček v neposredni bližini mesta pravi raj za ljubitelje planinske divje narave.

Včasih je bila dolina Glinščice še lepša, polna lepote, poezije in idile. Tam si slišal žvrgolenje ptic, žuborenje vode in klopotanje mlinskih koles. Danes vsega tega ni več. Zob časa neizprosno gloda stari svet. Ostal bo le spomin in morda tudi ime vasi Botač, ki je prav blizu Trsta, nekoč imela največ mlinov.

Vojna ne bi povzročila takega razdejanja v mestu, kot ga je povzročila deroča, umazana, z nafto pomešana in blatna voda. Poleg ogromne škode, je poplava v Firencah terjala tudi 17 smrtnih žrtev. Sila vode je izpodjedla temelje hiš, tako da je nad 4 tisoč družin ostalo brez strehe, 11 tisoč družin pa je izgubilo vse svoje imetje. V približno 6 tisoč trgovinah je voda vse pokvarila, odnesla je nad 6 tisoč avtomobilov, ki so stali na ulicah, in preplavila 59 cerkva, v katerih je bilo približno 1500 dragocenih umetnin starih slikarskih mojstrov. Prebivalci Firenc so po poplavi z mestnih ulic morali odstraniti preko pol milijona ton naplavljenega blata.

Ob poplavi je 6 metrov visoka voda vdrla tudi v cerkev Santa Croce, kjer je preplavila grobnice slavnih italijanskih velikih mož Galilea, Michelangela, Machiavellija in

Rossinija. V cerkvi je viselo tudi znamenito slikarsko delo »Križani« iz 13. stoletja, izdelek slavnega italijanskega slikarja Cimabueja (1240-1302). Slikarija je bila na lesu. Voda je les prepojila, da je barva v luskah začela odpadati. Kapucini, ki upravljajo cerkev, so z vztrajnostjo in pazljivostjo v blatu začeli iskati in pobirati barvne luske, katere so zbirali in sušili na cerkvenih klopeh. V zmedu je neki delavec nehote prevrnil klop, da so se dragocene barvne luske ponovno raztrosile po umazanih tleh in jih ni bilo mogoče več najti. Cimabuejevo delo »Križani« niso mogli več restavrirati s prvotnimi originalnimi barvami.

Slikarijo so kasneje obnovili in ob tej priložnosti je poštna uprava male republike San Marino izdala spominsko znamko z obnovljeno podobo slovitega dela italijanskega slikarskega mojstra.

NAJZANIMIVEJŠE STVARITVE PO SVETU

DOMISELNOST NE POZNA MEJA

Prenos cevovodov preko avtomobilskih pnevmatik

Pri gradnji velikega naftovoda Marseille-Karlsruhe so morali s cevmi premostiti reko Ren. Ker niso vedeli, kako bi orjaško jekleno cev nepoškodovano in čim ceneje prerinili preko široke reke, so zgradili celo vrsto zanimivih podstavkov s po štirimi avtomobilskimi kolesi. Cevi naftovoda so skoraj brez trenja drsele preko pnevmatik.

Ksenija Prunkova

Veter in burja

Veter jesenski
zavija in poje.
Od nekdanj po svoje
veselo je pel.

Ko botra je burja
ga peti učila,
le roke je vila, češ:
fant ta nikoli posluha ni imel!

Ona — le žalostno
tuli, razsaja
in joče in stoče,
da strah nas navdaja.

A veter prijazni
na Kras je zavel,
tam oreh otresel,
da Miček je žepe vse polne imel!

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Božo Kos

KREMPELJCI

Prstke sèm! — nikar ne kriči,
nohte treba je postriči!
Če pa nočeš, ni ti mar,
nohte hud ureče čar:
hinder honder, ena dve —
vsí se v kremplje spremené,
sam postaneš pa muc mac
ostrih krempljev, drznih tac,
in mijavkaš in prežiš,
da si miško kje vloviš.
Zdaj lisica pridrvi,
šavs! — po tebi, več te ni!
Prstke sèm! — nikar ne kriči,
nohte treba je postriči!

SLIKE IZ NARAVE

Piše: Vlado Firm

JEŽ

Riše: Ive Šubic

V svoji spalnici je pod kupom dračja lenaril jež. Sonce je pripekalo, da je bilo skalovje prevroče za boso nogo. Rdele so jagode in se ponujale otroškim rokam. Sončne in sladke so vabile, med njimi pa je ždela smrt, polna strupa. Gad je dvignil glavo, zasikal in se razvil. Bil je nemiren, togoten. Že nekaj časa se živina ni pasla med podrastjo, tam med rdečimi jagodami. Zasuštelo je. Gadova glava se je zazi-

bala, zdaj sem zdaj tja. Kot bi se v vetru majala lepo pisana vrv na stari rogovili. Jež je capljal, podrsaval in oprezal. Kdo ve, zakaj! Niso ga premamile jagode. Zasikalo je. Ustavil se je in dvignil črni smrček. V njegovih očeh se je zabliskalo. Ne, prav nič se ni prestrašil. Stopal je neslišno, lahkotno. Obšel je gada, ki je zasikal in se mu skušal izmuzniti. Ne, to pa ne, ne uide mu! Če mu je že križal pot, prav! Mali jež je

poskočil in še ujel gada za rep. zvrk! Kačja glava je z vso močjo udarila v klopkno bodic. Mali strupeni gobček so obarvale kapljice krvi. Gad se je zvijal, sikal in sekal. Zaman. Ježevi ostrí zobki niso popustili. Na vse strani so sršele njegove ostre bodice. Stari in prebri-

sani jež je že prenekateremu gadu skrajšal življenje. Njegov gobček je rlinil vedno bliže h gadovi glavi. Njegovo telo se je vnovič visoko vzpelo, škrt in že mu je jež zdobil tilnik. Jež si je zadovoljen obliznil gobček. Ni ga pojedel. Opravil je z njim in odhitel naprej med sladke rdeče jagode.

MALA PODLASICA

Sneg je skopnel. Sonce je posnelo zadnje snežne zaplate s polj. Prav tam na robu je pred svojo luknjico skakljala poljska miška. Veselila se je toplega sonca in drobila zdaj sem zdaj tja. Nad njo so se spreletavali golobi, umazano sivi in nenasitni. Tam po raztresenem gnoju so brskale vrane, se prepirale, zaletavale druga v drugo in krakale. Visoko v zraku je gostolel škrjanec in že kot kamen padel na zemljo, tja med brazde, kjer je čakala krvoločna mala podlasica. Prav nič ni bila presenečena. Planila je po njem in kmalu je ostalo le še kupček okrvavlje-

nega perja. Izginil je sneg in z njim tudi podlasičin beli kožušček. Zopet je bila rjavkasta kot razori puhteče zemlje. Zanjso so se pričeli obetajoči dnevi. Na pretek bo ptičjih jajčec, lovila bo ptičke, miške, privoščila si bo kakšnega oslabelega zajčka. Nikogar se ni bala mala podlasica. Tudi kurnike v bližnjem naselju bo obiskala. Stekla je naprej. Glej miško! Smuknila je v svojo luknjico. Zaman! Mala, vitka in gibčna podlasica je stekla za njo v luknjico. Cviljenje je utihnilo, na polju pa jo prepeval škrjanec.

Tanjina fantiča

Nekega večera pred Miklavževim so mežikale zvezde posebno prijazno. Vsa razvneta je Tanja strmela vanje in zazdelo se ji je, da mežikajo prav njej. To pa je zagotovo pomenilo srečo.

In res: še tisti večer je potrkal na njena vrata — Sv. Miklavž! Oči so mu sijale tako prijazno in toplo, kakor tiste mežikajoče zvezde na nebu, ki je bila Tanja pravkar strmela vanje. Deklica še ni utegnila priti do sape, — že je bil Miklavž segel v svoj koš in ji je stisnil v trepetajoče ročice dvoje lutk — dva fantiča. Kar velika sta bila, oblečena v pravi pravcati oblekci in oči sta lahko zapirala in odpirala, kakor živi otroci. Bil pa je prvi izmed fantičev — črnc, drugi pa belec. Tanji je od veselja kar zaigralo srce, preden se je Dedku Mrazu lahko zahvalila, je ta že vzletel pod noge in odšel v sosedno hišo.

Vsa srečna se je Tanja nato s svojima fantičema igrala še pozno v noč. Očka se ji je dobrodušno nasmihal, ko je polagala črnčeve roke okoli vratu belega in je nagajivo menil: »Da sta tvoja fantiča zdaj kje v Ameriki, bi bil beli črncemu že zrahljal rebra, da bi bil ves marogast!«

Tanja je najprej vprašujoče pogledala očeta, nato pa odvrnila: »Mojemu črnčku pa beli bratec ne bo storil žalega. Je predober fantič!« Položila je obe lutki na stol kraj svoje postelje, sama pa je legla. Dolgo in vsa zaskrbljena je opazovala svoja fantiča in vmes krepko — zehala.

Preteklo je nekaj časa. Kar na clem je Tanja zaslišala hrušč in trušč

in vik in krik: na stolu se je beli fantič bil nemilo polotil črnega in ga tako premlatil, da je ubogi zamorček kar telebnil na tla. Obležal je kakor mrtev, desna ročica se mu je bila strla in tudi oči se mu niso več hotele odpirati. Vsa prestrašena je Tanja zavpila in planila s postelje.

»Le kaj si se tako prestrašila?« jo je pobaral oče, ki je ves zaskrbljen prihitel. Tanja pa je začudeno zabuljila svoje zaspane očke v stol, kjer sta oba fantiča — sedela mirno in spodobno, kakor ju je zapustila, ko je bila legla... Pomela si je oči in še enkrat pogledala nanju. Šele nato se ji je zazdelo, da je bila zaspala in da se ji je vse to samo — sanjalo... Potem je pobožala svoja varovanca po ličkih in dejala očetu: »Pa je res dobro, da nista v Ameriki!«

Nato pa je potolaženo legla in mirno zaspala.

Lojze Abram

Uspehi jugoslovanskih in italijanskih atletov na 19. olimpijskih igrah

Olimpijskih iger »Mexico 68« je konec. Petnajst dni so se najboljši atleti na svetu na tekmovalnih stezah, stadionih, dirkališčih in v plavalnih bazenih potegovali za zmage in dosežke. Nekateri od teh so se vrnili domov, ovenčani z olimpijsko slavo, mnogi so doživeli razočaranje, nabrali pa so si koristne izkušnje za bodoče nastope.

Največ zlatih kolajn so dobile Združene države Amerike. Ameriški atleti so namreč v raznih disciplinah dobili kar 45 kolajn. Za Američani so se uvrstili Rusi, ki se na teh olimpijskih igrah niso izkazali, kot je bilo pričakovati, ker so v mehiško prestolnico poslali pomlajeno in še neizkušeno reprezentanco. Rusi so osvojili 29 zlatih kolajn. Za tema dvema velesilama v športu, so največ zlatih kolajn dobile Japonska 11, Madžarska in Vzhodna Nemčija po 10.

Na olimpijskih igrah so zelo uspešni bili Jugoslovani. Osvojili so tri zlate, tri srebrne in dve bronasti kolajni. V jugoslovanskem taboru so računali na zmago svetovne rekorderke v teku na 800 metrov Vere Nikoličeve, ki pa je v polfinalnem teku popolnoma odpovedala. Po tem razočaranju je bilo veselje še večje ob zmagi mlade splitske plavalke Djurdje Bjedov, ki je nepričakovano osvojila prvo mesto v plavanju na 100 metrov prsno in v času 1'15"8 postavila nov olimpijski rekord. Bjedova se je še v plavanju na 200 metrov prsno, v času 2'46"4, uvrstila na drugo mesto in za Jugoslavijo pridobila srebrno kolajno.

Drugo zlato kolajno za Jugoslavijo na 19. karji. V finalnem srečanju so premagali Ruse, niso pa mogli premagati izredno močne Američane, ki že dolgo vrsto let stalno zmagujejo v košarki. Jugoslovanska košarkarska ekipa si je priborila častno drugo mesto in srebrno kolajno.

Drugo zlato kolajno za Jugoslavijo na 19. olimpijskih igrah so dobili vaterpolisti. V

izločitvenih srečanjih so sicer izgubili nekaj dragocenih točk, uspelo pa jim je z visokim rezultatom premagati Japonce in se uvrstiti v finale. Premagali so Madžare in nato, v zelo napeti igri, še Sovjete ter osvojili olimpijski naslov, za katerega so se že dolgo vrsto let potegovali.

Zlato kolajno, tretjo za Jugoslavijo, si je priboril slovenski telovadec Miro Cerar, ki je bil neprekosljiv na konju z ročaji. Ostale kolajne so Jugoslovani osvojili v boksu in rokoborbi.

Manj uspešni na olimpijskih igrah v Mehiki so bili Italijani. Upanje, da bodo dobili več kolajn v kolesarstvu, vaterpolu, telovadbi in atletiki, se ni uresničilo. Kriva so bila tudi nesrečna naključja, da so domov prinesli samo tri zlate kolajne. Poleg teh so osvojili še 4 srebrne in 9 bronastih. Zlato kolajno si je priboril kolesar Pierfranco Vianelli v cestni vožnji za posameznike. Olimpijski naslov, in seveda zlato kolajno, sta v veslanju osvojila Baran in Sambo z dvojcem s krmarjem, tretjo zlato kolajno pa je dobil Klaus Dibiasi v skokih v vodo z desetmetrske skakalnice.

Olimpijski obračun za italijanski šport ni bil preveč zadovoljiv, kriva pa je bila tudi smola. Velike možnosti za uspeh je imel italijanski telovadec Menichelli, ponesrečil pa se je med vajo na parterju.

Upoštevati je tudi treba, da je atletom, ki so tekmovali na dolgih progah, delala precejšnje preglavice višinska razlika, saj leži mehiško glavno mesto 2000 metrov nad morjem. Kljub vsemu so tekmovalci na olimpijskih igrah dosegli več svetovnih rekordov in podrli veliko olimpijskih. Igre pa so potekale in se zaključile v znamenju prijateljstva med atleti z vsega sveta, ki se bodo že v kratkem začeli pripravljati za olimpijske igre leta 1972 v Münchenu.

dopisi naših šolarjev

BOLJUNEC — KRVAVA ZEMLJA

Smo otroci II. in IV. razreda v Boljuncu. Boli nas srce, ko nam kradejo zemljo.

Stanujemo na krvavi zemlji, ki jo prodajamo. Moj dedek je imel dve njivi. Bili sta zelo rodovitni. Na njih je rastle mnogo zelenjave in sadja, ki je služilo ljudem. Tudi trave ni manjkalo. Z njo so preživljali mnogo živine. Tako so nam krave dajale dobro mleko. Vse je bilo med seboj povezano: zemlja je dajala travo, krava je jedla travo. in človeku dajala mleko. Poleg pašnikov pa so se tam razprostirali bogati vinogradi. Trte so vsako leto obrodile sladko grozdje, iz njega smo pridobivali vino. Mnogo ptičev je letalo od trte do trte in zobalo sladke jagode. Posebno fazani so se radi oglašali. Njihova gnezda smo večkrat našli med ruševjem. Nad njivami so bili gozdovi, nas varovali pred burjo in nam dajali drva za kurjavo.

Nekega dne je prišel tujec na našo zemljo in se je polastil. Pripeljali so ogromne stroje. Z njimi so pokvarili vse, kar je naš človek v več stoletjih z lastnim trudom zgradil. Ogromni stroji so uničili vse trte. Tudi drevesa so pokončali. Vse so zmetali na velik kup. Naši ljudje so žalostno gledali na prostor, kjer so se prej razprostirale rodovitne njive. Srce se jim je trgalo. Sedaj ni več meje med eno in drugo njivo, vse je podobno puščavi. Sliši se samo ropot strojev, ki pokončujejo našo zemljo. Kmalu bo zima. Mi bomo brez pašnikov. Živina ne bo imela kaj jesti. Tudi brez gozdov bomo. Naša zemlja je gola in prazna.

Naši ljudje so leta in leta delali s trudom in znojem. Vsako leto so nestrpno čakali, ali jim bosta burja in dež pobrala pridelke. Sedaj pa je prišel tujec in nam pokončal zemljo. Kaj bo iz naše vasi?

Učenci III. in IV. razreda slov.
osn. šole v BOLJUCU

JOGI

V nedeljo sem šel k sv. maši. Gospod katehet je povedal, da bo v župnijski dvorani žrebanje. Po maši sem srečal svojega prijatelja Igorja. Oba sva šla v župnišče. On

je imel sto lir, jaz petdeset. Najprej je Igor kupil štiri srečke, nato še jaz dve. Ko jih je Igor odvil, je dobil eno čokolado in par bonbonov, jaz pa sem dobil samo gumijastega Jogija, ki se ga napolni z zrakom.

Jogi ima črn nos, velike bele oči, črne obrvi in zeleno čepico. Vse ostalo je rjavo. Jogi je smešen, ker se zmiram smeje in kaže jezik. Okoli vratu ima svetlozelen trak. Ima debel trebuh in je prav prijetna igrača.

Valter Starec
uč. V. razr. osn. šole v BARKOVLJAH

IZLET V AFRIKO

Pred nekaj dnevi sem bila v severni Afriki.

Odpotovali smo iz Genove. Potovali smo po Ligurskem, Tirenskem in Sredozemskem morju. Morje je bilo temnomodro in valovi so se penili okrog velike ladje. Pod nebom so letali galebi ter čakali na hrano.

Prispeli smo v Tunis, kjer so nas v pristanišču čakali avtobusi. Obiskali smo Kartagino ter videli starodavno pokopališče.

Na arabskem trgu v Tunisu sem občudovala žene, pokrite z belimi rjuhami. Vsi so hodili bos, ženske pa so imele na nogah čudne okraske. Videli smo tudi mošeje in nenavadne muslimanske hiše in palače.

Po štirih urah smo se vrnili na ladjo in odpluli proti španskemu otoku Majorca. Na tem otoku smo kupili razne predmete, ki imajo narodne značilnosti. Prespali smo na ladji v pristanišču. Zjutraj smo odpluli proti Genovi, kjer se je končal moj izlet.

Eva Rosner
uč. V. razr. osn. šole v BARKOVLJAH

KORUZNI STORŽ

Pred letom sva z Igorjem prinesla v šolo koruzni storž. Izročila sva ga gospe učiteljici. Z zanimanjem si ga je ogledala in obečila na zid. Minilo je leto in odpadlo mu je nekaj zrnja. Pobrali smo ga in ga nesli na šolsko dvorišče. Klicali smo golobe in grlice. Te so priletele v jatah z bližnjih streh in ga veselo pozobale.

Koruzo so prinesli Spanci iz Mehike v Evropo.

Lucijan Harej
uč. V. razr. osn. šole v BARKOVLJAH

NA POKOPALIŠČU

Vsako leto gremo z gospo učiteljico na pokopališče. Tudi danes smo šli. Hodili smo po drevoredu. Pred nami je šumelo suho listje. Sivi oblaki so se podili pod nebom. Ozrli smo se proti Griži, ki je bila pokrita s tenko meglo.

Nismo kričali, ker se to ne spodobi. Prišli smo do vhoda. Bela stezica, posuta s kamenčki, pelje do kapelice. Na desni in levi strani stezice so grobovi.

Najprej smo šli na grob padlih partizanov. Nato smo šli na grobove naših dragih.

Med potjo v šolo smo obiskali barkovljansko pristanišče. Tam smo videli jate škorcev in bele galebe.

Silvija Emili
uč. V. razr. osn. šole v BARKOVLJAH

MOJE POČITNICE

Bila sem v koloniji v Dragi. Bilo je lepo. Hodili smo na kopanje in na sprehode. Ko sem se vrnila iz kolonije, sem šla za nekaj dni v Kubet z mamo in bratom. Tam sem pasla krave s prijateljicami. Pomagala sem babici nositi vodo in drva. Včasih je deževalo, takrat sem bila v hiši. Ko pa je bilo zopet lepo vreme, sem šla z mamo in bratom na travnike.

Počitnice imam v zelo lepem spominu.

Julijana Pecchiar
uč. III. razr. osn. šole na KATINARI

NAŠA DRUŽINA

Mi imamo svojo hišo v Rovtah. Moj očka je klepar. Mama šiva in skrbi za hišo. Jaz hodim v šolo.

Fulvija Olenich
uč. II. razr. osn. šole na KATINARI

MOJA SOŠOLKA

Moja sošolka se imenuje Rozita. V razredu nosi rdeče copate in črn predpasnik z belim ovratnikom. Ima pristrižene lase. Slabo vidi, zato ima očala. Sedi v prvi klopi. Najlepše piše in čita. Imam jo rad. Stanuje v Lonjerju. Imam še druge sošolke, a Rozita imam najrajši.

Alfio Donati
uč. III. razr. osn. šole na KATINARI

ZVEČER PRI NAS DOMA

Pred večerjo gledam televizijo za otroke. Meni ugajajo otroški filmi. Mama in Mira pripravljata večerjo. Pred večerjo si umijem roke. Večerjamo ob sedmih. Vsak drugi dan strežem pri mizi.

Če imamo polna usta, ne smemo govoriti, ker oče ne dovoli. Mene vedno opozarja, kako naj držim vilice in nož. Mira in jaz rada govoriva. Jaz rad pripovedujem, kar se je dogodilo v šoli. Po večerji vprašam, če se smem igrati. Najraje gradim s kockami »Lego«. Ob osmih si umijem roke in zobe in grem spat. Prej moram pripraviti torbo za šolo.

Ivo Susič

Pred večerjo počakamo očeta. Medtem pripravim mizo, jo pogrnem s prtom, postavim prtičke, krožnike, vilice, žlice in nože. V sredino mize postavim kruh in steklenico z vinom.

Pri večerji se pogovarjamo, včasih se kregamo. Brat in jaz bereva časopise. Po večerji gledamo televizijo. Oče medtem spi, dedek brenči, jaz pospravim mizo, nato grem spat.

Fabij Bertini

Pred večerjo se usedem na svoje mesto in čakam. Ko pride sestra, začnemo jesti, čeprav mame in očeta ni še doma. Ko pride oče in mama, sem že v postelji in gledam televizijo. Ob nedeljah je naša družina zbrana. Takrat smo vsi pri mizi. Večerjo pripravi babica, včasih pa jo pripravi mama. Pri mizi se sestra in jaz kregava. Ko reče oče dovolj, pa se vsi smejemo. Če očeta ni doma, čitamo časopise. Včasih pospravim z mize, nato vzamem vojačke in se igram. Po »Carosellu« grem spat.

Pavel Sardi

Medtem ko mama kuha večerjo, pripravim mizo, brat čita, očka pa poslušajo poročila in šport. Najprej razgrnem prt, položim prtičke na določeno mesto, vilice, nože, žlice in kozarce. V sredino mize postavim kruh in pijačo. Na moji levi sedi očka, nasproti mene sedi mama, zraven mene pa brat.

Pri mizi se pogovarjamo, brat in jaz se pogosto kregava, včasih igramo karte.

Kadar gresta očka in mama ven, mi pripravi večerjo brat, ki zna zelo dobro kuhati. Po večerji gledamo vsi televizijo in po »Carosellu« greva z bratom spat.

Sonja Jazbec

Ko mama pripravlja večerjo, jaz pogrnem mizo. Večerjamo ob osmih. Po večerji pomije mama posodo, jaz pa jo pobrišem. Ob desetih gremo spat, še prej gledamo televizijo. Tako potekajo naši večeri.

Jožica Ipavec

Večer je lepši pri nas doma, če je moja domača naloga končana. Po končani nalogi mama pripravi mizo. Kmalu pride oče domov z dela. Če je oče preživel lep dan na delu, je prijeten večer. Preden sedem k mizi, mama želi, da bi bile moje roke čiste. Nato sedim blizu vogala, očka je pri meni, sestra na levi strani mize, mama pa stalno hodi in streže.

Večkrat nastane prepir zaradi mene, ker malo jem. Po končanem obedu vsak pove, kaj je doživel v teku dneva. Kmalu nato gremo spat.

Aleksander Ferluga

Zvečer pripravi mama večerjo, medtem pripravimo otroci mizo. Najprej odstranimo vezen prtček, vazo z rožami in pepelnik. Mizo pogrnemo s prtom, nanj postavimo pet krožnikov. Na desno stran krožnika postavimo prtček in žlico, na levo pa vilice, nož dajemo samo očku in mamici. Poleg vsakega krožnika postavimo kozarec. Sredi mize mora stati steklenica z vinom in druga s pijačo za nas otroke. Ob robu mize sta koška s kruhom in sadjem. Med večerjo vedno govorimo o šoli.

Po večerji pospravimo mizo, nato pa gremo kmalu spat. Mama in očka gresta v salon gledat televizijo.

Saša Don

Lepo je zvečer pri nas doma. Ko pride očka z dela, je truden. Mama mu ponudi kavo, nato pripravi večerjo. Jaz pripravim mizo takole: najprej jo pogrnem s prtom, nato postavim krožnike, kozarce, žlice, vilice in kruh. Pri večerji se pogovarjamo in poslušamo radio. Tačas pride moja sestra z dela in večerja z nami. Po večerji pospravimo mizo. Kmalu nato ležemo v posteljo.

Lorella Valencich

GALEBOVA NAGRADNA UGANKA

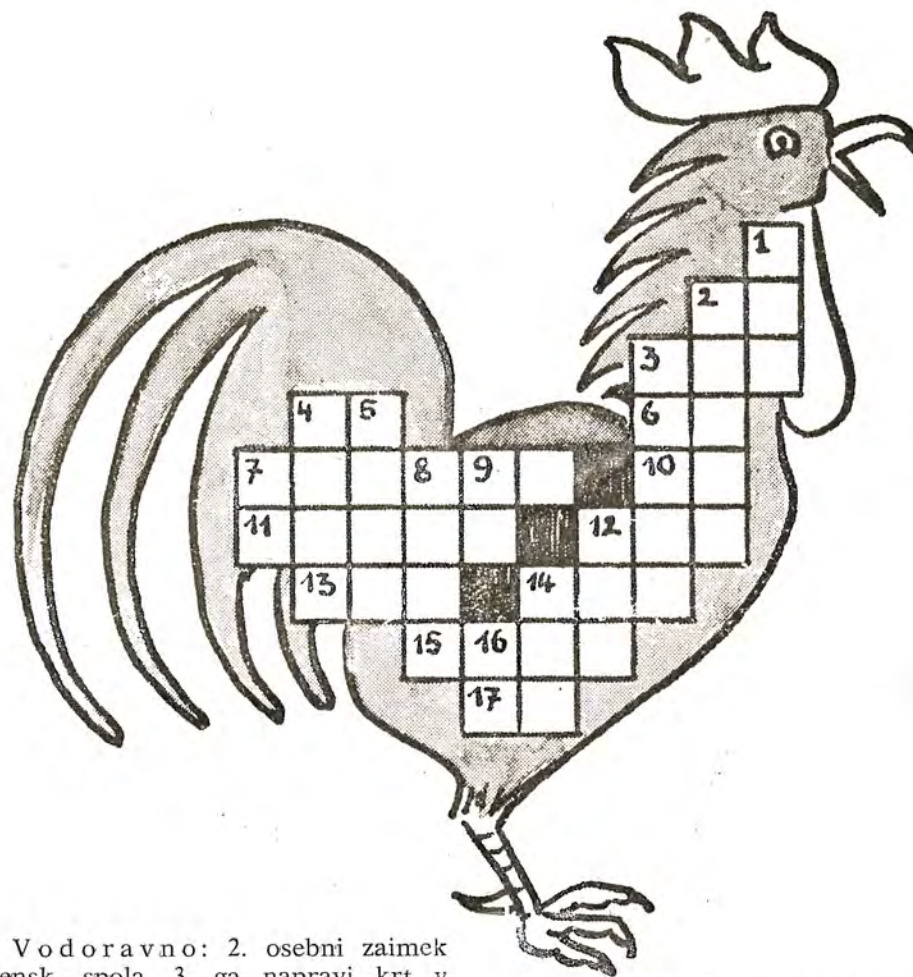
Pravilne rešitve nagradne uganke v prejšnji številki »Galeba« so: 1 b, 2 c, 3 c, 4 b, 5 c. Uredništvo je dobilo veliko pisem s pravilnimi rešitvami. V skoraj vseh pismih so bile, poleg rešitev ugank iz rubrike »Za bistre glave«, tudi rešitve nagradne uganke. Le učenci in učenke 5. razreda osnovne šole pri Domju so poslali samo rešitve nagradne uganke. Med vsemi učenkami in učenci, ki so pravilno rešili uganke, je žreb določil MARKA FERLUGO, učenca 5. razreda osnovne šole v Dolini, kateremu čestitamo. Dobil bo lepo knjigo.

Sedaj pa spet na delo in rešitve pošljite do 7. v mesecu.

- Katerega leta je umrl pisatelj Ivan Cankar?
 - leta 1915
 - leta 1918
 - leta 1920
- Kdo je avtor balade »Ponočna potnica«?
 - France Prešeren
 - Anton Aškerc
 - Simon Gregorčič
- Kako dolg je Sueški prekop?
 - 70 km
 - 160 km
 - 280 km
- Kje je bil rojen pisatelj Fran Saleški Finžgar?
 - v Žirovnici na Gorenjskem
 - v Doslovičah pri Breznici
 - v Lescah pri Bledu
- Kdo je uglasbil znano opero »Rigoletto«?
 - Gioacchino Rossini
 - Giacomo Puccini
 - Giuseppe Verdi

VE ■ ZA BISTRE GLAVE ■ ZA

1. KRIŽANKA »PETELIN«

Vodoravno: 2. osebni zaimek žensk. spola, 3. ga napravi krt v zemlji, 4. avtomobilski znak za Trst, 6. medmet, 7. časopis v obliki knjige, 10. avtomobilski znak za Pulj, 11. najmanjši deli snovi, 12. tatarski poglavar, 13. žensko ime, 14. iglasto drevo, 15. planet, 17. pišemo pred imeni svetnikov.

Navpično: 1. zver, 2. špijon, 3. razbojnik, 4. sorodnica, 5. nebesni obok, 7. egiptovsko božanstvo, 8. prva oseba glagola imeti, 9. krajša oblika oseb. zaimka »nji«, 12. ptica, 14. je položena preko potoka, 16. igralna karta.

2. BESEDE Z NASPROTNIM POMENOM

mehek —	oblačen —	star —
smešen —	normalen —	vrag —
napolniti —	desnica —	dosti —
plitev —	pokriti —	lep —
marljiv —	izhod —	simpatičen —
pasiven —	različčen —	žalost —
majhen —	razbit —	mrzlota —

Besedam, ki so v vseh treh stolpčkih, poišči besede z nasprotnim pomenom. Začetne črke besed z nasprotnim pomenom povedo imena treh gor v Julijskih Alpah.

REŠITEV UGANK IZ 1. ŠTEVILKE

1. KRIŽANKA

Vodoravno: 1. Koroška, 6. Rus, 7. oba, 9. ep, 10. ura, 11. od, 12. pop, 14. ona, 15. vas, 16. pri, 17. las, 19. Grk, 21. il, 22. Ivo, 23. ar, 24. kes, 26. iti, 27. coprati.

Navpično: 1. kupovalec, 2. os, 3. Odra, 4. ko, 5. abonirati, 6. rep, 8. Ada, 1z. pas, 14. org. 17. lik, 18. tvor, 20. kri, 26. I(van) T(avčar).

2. ZEMLJEPISNA ZMEŠNJAVA

Tokio — Japonska, Oslo — Norve-

ška, Kairo — Egipt, Adis Abeba — Etiopija, Ottawa — Kanada, Helsin-ki — Finska, Tirana — Albanija, Buenos Aires — Argentina, Bukarešta — Romunija, Varšava — Poljska.

3. RAČUNARSKA UGANKA

2	4	6	8	=	20
4	2	6	8	=	20
6	8	4	2	=	20
8	6	4	2	=	20
20	20	20	20		

4. DVE UGANKI

Očesi,
Dnevi v tednu

Rešitve ugank pošljite na naslov: Uredništvo »Galeba« - Tiskarna »Graphisk« Ul. Sv. Frančiška 20 - 34133 Trst - Trieste, najkasneje do 7. decembra 1968.

REŠITVE SO POSLALI: Robi Novel, Valter Starec, Lucijan Harej, Igor Košuta, Silvija Emili, Magda Pertot, Nika Sartori in Eva Rosner, učenci V. razr. osn. šole v BARKOVLJAH; Izidor Velišček, učenec V. razr. slov. osn. šole, Plessiva 10, KRMIN; Pavel Sardi, Fabij Bertini, Saša Don, Jožica Ipavec, Ivo Susič, Lorella Valenčič, Aleksander Ferluga in Sonja Jazbec, učenci IV. razr. osn. šole v ROJANU; Damijana Ota, učenka IV. razr. osn. šole v DOLINI; Marko Ferluga, učenec V. razr. osn. šole v DOLINI; Jasna Merku, učenka V. razr. osn. šole v Ul. DONADONI; Erik Gionori, učenec V. razr. osn. šole v KOPRU.

IZZREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADE: Izidor Velišček, učenec V. razr. osn. šole v KRMINU, Damijana Ota, učenka IV. razr. osn. šole v DOLINI, Jožica Ipavec, učenka IV. razr. osn. šole v ROJANU.